

СТРАТЕГІЯ, ЗМІСТ ТА НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З ВИЩОЮ ТЕХНІЧНОЮ ОСВІТОЮ

УДК 378.147:377.3-051

В. П. Курок, канд. пед. наук, проф.;

Б. О. Шевель, канд. пед. наук, доц.

ІСТОРИЧНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ

Визначено важливість використання історичної складової під час професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів та проаналізовано деякі її аспекти, обґрунтовано доцільність впровадження спецкурсу «Історія інженерно-педагогічної освіти» для студентів напряму «Професійна освіта», розглянуто необхідність підготовки відповідного навчально-методичного забезпечення.

Вступ

Нові соціально-економічні, політичні та ідеологічні реалії, в яких перебуває Україна сьогодні, характеризуються ґрунтовною перебудовою всієї гуманітарної науки, її методологічною переорієнтацією. У зв'язку із докорінною зміною системи цінностей і ціннісних орієнтацій, усього ідеологічного й соціально-культурного контексту в Україні, починаючи з 90-х рр. минулого століття, критиці були піддані теоретико-методологічні засади, концепції розвитку радянської педагогічної науки. Радянське теоретико-методологічне обґрунтування базувалося на «марксистсько-ленінських» положеннях, мало, в основному, «ритуальний, зовнішній характер... З крахом цієї наукової традиції у суспільних та гуманітарних науках виник певний вакуум, який існує й до сьогодні. Це повною мірою стосується всієї педагогічної науки та історії педагогіки як узагальненого теоретичного історико-культурного осмислення педагогічних проблем», — зазначає академік О. Сухомлинська [1, с. 16].

Відомо, що історія педагогіки накопичила значну кількість фактів, описів, наукового узагальнення. У них систематизовані і наочно представлені, по-перше, різноманітні педагогічні проблеми та їх наслідки, з якими зіткнулося суспільство, по-друге, шляхи і засоби актуалізації свідомості суспільства і окремих його представників щодо рішення цих проблем; по-третє, особливості детермінації цієї свідомості діями соціально-економічних, політичних, релігійних, моральних, культурних факторів [2].

Таким чином, одним з основних напрямів розвитку вищої педагогічної освіти є врахування історичної складової під час професійної підготовки фахівців. Але, не дивлячись на актуальність цієї проблеми, наявність у педагогіці достатньої кількості робіт, що її розглядають, методика використання історичного досвіду слабко висвітлена в методичній літературі з підготовки майбутніх педагогічних фахівців, у тому числі й інженерів-педагогів.

Тому *метою статті* є здійснення аналізу використання історичної складової під час професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів та розгляд можливості її вдосконалення.

Основний текст статті

Обираючи напрямок удосконалення історичної складової під час професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів, можна визначити два шляхи: реорганізація вивчення профільних предметів або впровадження спецкурсу з історії інженерно-педагогічної освіти.

Під час підготовки до майбутньої професійної діяльності студентами вивчається низка навчальних дисциплін, до змісту яких можуть входити відомості з історичного досвіду (табл. 1).

Другим напрямом може стати впровадження спецкурсу «Історія інженерно-педагогічної освіти України», який є складовою варіативно-вибірковою частини навчального плану циклу дисциплін самостійного вибору студента. Він розрахований на вивчення протягом одного семестру на старших курсах.

Перелік предметів з елементами історичного досвіду

ОКХ	Дисципліна
Бакалавр	професійна педагогіка, теорія професійного навчання, педагогічна практика, введення до фаху
Спеціаліст	основи менеджменту, методика викладання спецпредметів, позанавчальна робота у профліцеї, педагогічна практика
Магістр	менеджмент освіти, методика викладання спецдисциплін у ВНЗ, педагогіка вищої школи, психологія вищої школи, педагогічна практика

Мета спецкурсу — дати цілісне уявлення про інженерно-педагогічну освіту України, її передісторію, основні етапи розвитку; сприяти оволодінню студентами системою знань про концептуальні підходи до організації інженерно-педагогічної освіти у вітчизняній і зарубіжній педагогіці в різні періоди; сформувати в них вміння характеризувати основні напрямки її розвитку.

Завдання курсу:

- продемонструвати місце інженерно-педагогічної освіти в системі освіти України;
- дати знання про тенденції й закономірності розвитку інженерно-педагогічної освіти, розкрити їх органічну єдність і специфіку;
- показати генезис понятійного апарату інженерно-педагогічної освіти;
- дати знання про видатні постаті інженерно-педагогічної освіти України;
- розкрити сучасний стан та перспективи розвитку інженерно-педагогічної освіти України.

Спецкурс «Історія інженерно-педагогічної освіти України» є важливою складовою підготовки майбутніх інженерів-педагогів та має інтегрований характер.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- історію виникнення інженерно-педагогічної школи і педагогічної думки в Україні;
- історико-педагогічну спадщину, внесок видатних вчених-педагогів у теорію і практику підготовки інженерів-педагогів;
- основні віхи розвитку інженерно-педагогічної освіти України та зарубіжжя.

Вміти:

- усвідомлено працювати з літературними джерелами та нормативно-правовою базою стосовно інженерно-педагогічної освіти;
- аналізувати основні етапи розвитку інженерно-педагогічної освіти, дотримуючись принципу історизму;
- творчо використовувати цінні педагогічні ідеї минулого;
- на основі здобутих знань з історії давати пропозиції щодо удосконалення сучасної інженерно-педагогічної освіти.

Володіти навичками:

- аналізу та експертизи історії інженерно-педагогічної освіти України;
- організації та методики використання історичного досвіду в своїй діяльності;
- діагностики результатів проведеної роботи.

На вивчення дисципліни передбачено 54 аудиторних годин, у тому числі 16 год лекційних, 14 год — практичних занять, 12 год — на індивідуальну роботу і 12 год — на самостійну.

Розподіл навчального часу між окремими модулями курсу подано в табл. 2.

Таблиця 2

Погодинне планування спецкурсу «Історія інженерно-педагогічної освіти України»

№	Розділ	Семестр	Кількість годин						Форма контролю — залік
			Загальний обсяг	Аудиторні			Індивідуальна робота	Самостійна робота	
				Всього	Лекції	Семинарські заняття			
1	Історія інженерно-педагогічної освіти як наука	4	14	8	4	4	3	3	—
2	Виникнення та становлення інженерно-педагогічної освіти	4	8	4	2	2	2	2	—
3	Інженерно-педагогічна освіта України у радянський період	4	16	10	6	4	3	3	—
4	Сучасний стан та перспективи розвитку інженерно-педагогічної освіти в Україні	4	16	8	4	4	4	4	—
Всього			54	30	16	14	12	12	+

Наведена нижче тематика практичних робіт є орієнтовною і може бути замінена залежно від рішення викладача. У проведенні практичних занять доцільним є використання проблемного навчання з активним підключенням студентів до роботи як безпосередньо під час занять, так і в процесі виконання ними індивідуальної та самостійної роботи.

1. Аналіз інформаційних ресурсів з питання виникнення та розвитку інженерно-педагогічної освіти України.
2. Діагностика понятійного апарату інженерно-педагогічної освіти.
3. Визначення основних етапів розвитку інженерно-педагогічної освіти України.
4. Аналіз діяльності видатних інженерів-педагогів України.
5. Дослідження перспективних напрямів розвитку інженерно-педагогічної освіти з урахуванням її історичного розвитку.

Заняття з спецкурсу «Історія інженерно-педагогічної освіти України» організуються таким чином, щоб забезпечити формування достатньо глибоких і систематичних знань у майбутніх інженерів-педагогів.

Кожний студент протягом навчального періоду має виконати індивідуальне дослідне завдання, сутність якого полягає в розробці та захисті одного реферату, засобів електронного супроводу до нього.

Після захисту індивідуально-дослідних завдань студенти мають можливість здійснити обмін, в результаті чого кожен з них може отримати значну кількість методичних розробок занять з засобами електронного супроводу, які вони зможуть використати під час проходження педагогічних практик або в своїй майбутній професійній діяльності.

На підставі змісту спецкурсу «Історія інженерно-педагогічної освіти України» автори встановили три етапи впровадження історичної складової:

- 1) підготовчий, в завдання якого входить формування початкового інтересу до історії інженерно-педагогічної освіти як галузі наукового знання та предмету професійної діяльності інженера-педагога;
- 2) початковий, протягом якого здійснюється подальше поглиблення інтересу до історії інженерно-педагогічної освіти та формування спеціальних знань й умінь майбутнього інженера-педагога з обраного профілю його професійної діяльності;
- 3) основний, метою якого є трансформація інтересу до історії інженерно-педагогічної освіти та до використання набутих знань у майбутній професійній діяльності.

Висновки

Таким чином, використання історичної складової під час професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів є багатограним процесом. Одним з його аспектів є впровадження спецкурсу «Історія інженерно-педагогічної освіти України» в навчально-виховний процес, що є найефективнішим в рамках підготовки фахівців за обраним фахом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Зеер Э. Ф. Профессиональное становление личности инженера-педагога / Э. Ф. Зеер. — Свердловск : изд-во Уральского ун-та, 1988. — 116 с.
2. Золотухіна С. Історико-педагогічна складова професійної підготовки майбутнього вчителя / С. Золотухіна // Гуманізація навчально-виховного процесу. Спецвипуск 8. — Ч. I. — 2012. — С. 35—47.
3. Концепція розвитку інженерно-педагогічної освіти в Україні / за ред. О. Е. Коваленко. — Х. : УІПА, 2004. — 40 с.
4. Кузьміна Н. В. Профессионализм деятельности преподавателя и мастера производственного обучения профтехучилища / Н. М. Кузьміна. — М. : Высшая школа, 1989. — 179 с.
5. Сухомлинська О. В. Концептуальні засади розвитку історико-педагогічної науки в Україні / О. В. Сухомлинська // Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. — К. : А. П. Н., 2003. — 68 с. — С. 16—25.

Рекомендована кафедрою вищої математики

Стаття надійшла до редакції 7.10.2013
Рекомендована до друку 17.10.2013

Курок Віра Панасівна — завідувач кафедри, **Шевель Борис Олександрович** — доцент.
Кафедра машинознавства, Глухівський національний педагогічний університет ім. О. Довженка, Глухів